

V Bruseli 15. mája 2023
(OR. en)

9135/23

JEUN 84
SUSTDEV 73
SOC 303
EDUC 157
EMPL 201

VÝSLEDOK ROKOVANIA

Od:	Generálny sekretariát Rady
Komu:	Delegácie
Predmet:	Závery Rady a zástupcov vlád členských štátov zasadajúcich v Rade o sociálnom rozmere udržateľnej Európy pre mládež

Delegáciám v prílohe zasielame uvedené závery, ktoré schválila Rada (vzdelávanie, mládež, kultúra a šport) na zasadnutí 15. – 16. mája 2023.

Závery Rady a zástupcov vlád členských štátov zasadajúcich v Rade o sociálnom rozmere
udržateľnej Európy pre mládež

RADA A ZÁSTUPCOVIA VLÁD ČLENSKÝCH ŠTÁTOV ZASADAJÚCI V RADE,

PRIPOMÍNAJÚC:

1. Že zámerom európskych cieľov v oblasti mládeže #3 a #10 s názvom „Inkluzívne spoločnosti“ a „Udržateľná zelená Európa“, ktoré sa uvádzajú v prílohe k stratégii Európskej únie pre mládež, je „umožniť a zaručiť začlenenie všetkých mladých ľudí do spoločnosti“ a „dosiahnuť stav spoločnosti, v ktorej budú všetci mladí ľudia environmentálne aktívni, vzdelaní a schopní docieľiť v každodennom živote zmenu“¹.

¹ Príloha 3 k uzneseniu Rady Európskej únie a zástupcov vlád členských štátov, ktorí sa zišli na zasadnutí Rady, o rámci pre európsku spoluprácu v oblasti mládeže: stratégia Európskej únie pre mládež na roky 2019 – 2027, Ú. v. EÚ C 456, 18.12.2018, s. 1.

2. Že mladí ľudia sú silnými aktérmi² zmeny a inovácie a kľúčovými partnermi pri vykonávaní Agendy 2030 pre udržateľný rozvoj a iných mnohostranných dohôd a nástrojov vrátane Parížskej dohody o zmene klímy³ a Európskej zelenej dohody⁴. Okrem toho sa v Agende 2030 OSN pre udržateľný rozvoj zdôrazňuje zásada na nikoho nezabudnúť⁵. Podľa Dohovoru OSN o právach dieťaťa má každé dieťa právo slobodne vyjadriť svoje názory vo všetkých záležitostiach, ktoré sa ho týkajú⁶. Mladí ľudia majú právo zmysluplne sa zapájať do prípravy, vykonávania, monitorovania a hodnotenia politík, ktoré ich aj celú spoločnosť ovplyvňujú, ako aj do nadväzujúcich opatrení⁷.
3. Uznatie medzigeneračného dialógu a zodpovednosti za základný kameň riadnej tvorby politík⁸, uznanie kľúčovej úlohy mladých ľudí v environmentálnych opatreniach a význam zdôrazňovania pokroku dosiahnutého pri podpore zmysluplnej angažovanosti mládeže⁹.

² Závery Rady o komplexnom prístupe k urýchleniu vykonávania Agendy OSN 2030 pre udržateľný rozvoj – obnova k lepšiemu po kríze spôsobenej ochorením COVID-19 (dokument 9850/21).

³ Organizácia Spojených národov, Parížska dohoda, 2015.

⁴ Európska komisia, oznámenie Komisie, Európska zelená dohoda, COM(2019) 640 final.

⁵ Transformujeme náš svet: Agenda 2030 pre udržateľný rozvoj; Valné zhromaždenie OSN, A/RES/70/1.

⁶ Dohovor Organizácie Spojených národov o právach dieťaťa, rezolúcia Valného zhromaždenia č. 44/25.

⁷ Závery Rady o ochrane a vytváraní priestoru občianskej spoločnosti pre mladých ľudí uľahčujúceho zmysluplnú účasť mládeže (2021/C 501 I/04).

⁸ Závery Rady o podpore medzigeneračného rozmeru v oblasti mládeže s cieľom posilniť dialóg a sociálnu súdržnosť (2022/C 495/03).

⁹ Štokholm + 50, dokument o globálnej politike v oblasti mládeže: tretia oficiálna verzia, máj 2022.

4. Európsky rok mládeže 2022¹⁰ poskytol impulz na posilnenie postavenia a podporu mladých ľudí vrátane mladých ľudí s nedostatkom príležitostí, aby získali relevantné znalosti a kompetencie a stali sa aktívnymi a angažovanými občanmi a aktérmi zmeny. Na záverečnej konferencii Európskeho roka mládeže s názvom „Vám patrí budúcnosť“, ktorá sa konala 6. decembra 2022, tvorcovia politik a zainteresované strany z oblasti mládeže zopakovali svoj spoločný záväzok zohľadňovať hľadisko mládeže pri tvorbe politik a zvýšiť jej účasť na procesoch tvorby politik. Zazneli aj výzvy, aby sa kládol väčší dôraz na preventívnu zdravotnú starostlivosť, boj proti duševným problémom a osamelosti, ako aj na zvýšenú účasť na organizovaných športových aktivitách.

UVEDOMUJÚC SI, ŽE:

5. Riešenie sociálneho rozmeru udržateľného rozvoja¹¹ je kľúčovým aspektom posilnenia postavenia zraniteľných skupín v spoločnosti. Otázky udržateľného rozvoja sú prierezovej povahy. Sociálno-ekonomické vylúčenie ide ruka v ruke s vylúčením z demokratického života, čo ovplyvňuje rozsah, v akom sa mladí ľudia môžu zapojiť do činností v záujme udržateľného rozvoja. Pri dosahovaní spravodlivého, udržateľného a inkluzívneho rozvoja prostredníctvom demokratických procesov je potrebné zohľadňovať všetky hľadiská a názory a uplatňovať pritom zásady slobody prejavu a slobody tlače a inkluzívne procesy na všetkých úrovniach.
6. Skupina, ktorú vymedzujeme ako „mládež“, pozostáva z množstva identít s rôznymi schopnosťami, potrebami, túžbami, zdrojmi a záujmami, ktoré čelia rôznym výzvam a príležitostiam a majú rôzne vzdelanostné, kultúrne, geografické, hospodárske a sociálne zázemie. Tieto rozdiely ovplyvňujú ich záujmy, možnosti a schopnosť zapojiť sa do činností v záujme udržateľného rozvoja a životného prostredia.

¹⁰ Rozhodnutie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/2316 z 22. decembra 2021 o Európskom roku mládeže (2022), Ú. v. EÚ L 462, 28.12.2021, s. 1 – 9.

¹¹ Vymedzenie pojmu „sociálny rozmer udržateľného rozvoja“ sa nachádza v prílohe II k prílohe.

7. Faktory, ako sú rozdiely v hustote obyvateľstva a demografickej štruktúre, t. j. medzi mestskými, vidieckymi a vzdialenými, okrajovými, menej rozvinutými a najvzdialenejšími regiónmi, majú vplyv aj na prístupnosť a dostupnosť udržateľnej infraštruktúry pre mladých ľudí.
8. Pandémia COVID-19, energetická kríza spôsobená útočnou vojnou Ruskej federácie voči Ukrajine a klimatická kríza odhalili nerovnosti v našich spoločnostiach, keďže tieto krízy postihli skupiny mladých ľudí rôznym spôsobom a niektoré z nich aj neúmerne. Nerovnaký prístup mladých ľudí s nedostatkom príležitostí k ľudským právam, ako je prístup k vzdelávaniu a zdravotnej starostlivosti, sa počas týchto kríz ešte viac zvýraznil. Podmienky, ako sú duševné a fyzické zdravie, životné podmienky a podmienky bývania, prístup k formálnemu a neformálnemu a informálnemu učeniu sa, pracovné príležitosti a voľnočasové aktivity, majú kľúčový význam pre odolnosť mladých ľudí a pre ich možnosti viesť udržateľný život.
9. S udržateľným rozvojom je neoddeliteľne spätá demokracia a ľudské práva, keďže zmena klímy má neprimeraný vplyv na marginalizované skupiny v zraniteľných situáciách. Ľudia s najmenšími zdrojmi majú najväčšie ťažkosti prispôbiť sa zmenám súvisiacim s klímou¹² a u ľudí ohrozených chudobou je väčšia pravdepodobnosť, že budú vystavení vyššiemu riziku znečistenia a environmentálnych problémov¹³. Okrem toho mladí ľudia, ktorí sú rôznymi spôsobmi závislí od prírodných zdrojov, aby mohli pracovať, žiť alebo sa venovať svojim kultúrnym tradíciám, môžu byť negatívne ovplyvnení zmenou klímy tak, že to ohrozí ich schopnosť viesť život podľa vlastných predstáv¹⁴.

¹² Organizácia Spojených národov, Svetová správa o mládeži (2020).

¹³ Eurostat, Ukazovatele kvality života – prírodné a životné prostredie, 2022.

¹⁴ Oznámenie Komisie „Budovanie Európy odolnej proti zmene klímy – nová stratégia EÚ pre adaptáciu na zmenu klímy“, COM(2021) 82 final.

DOMNIEVAJÚ SA, ŽE:

10. Všetci mladí ľudia by mali mať dobré životné podmienky, vyhliadky na zamestnanie, možnosť viesť život podľa vlastných predstáv a ovplyvňovať tvorbu politík a rozvoj spoločnosti. Mladí ľudia sú jednou zo silných stránok našej spoločnosti, ako aj držiteľmi práv jednotlivcov a aktérmi zmeny¹⁵.
11. Vedomosti, pohľady a skúsenosti mladých ľudí prispievajú k účelnejším politickým rozhodnutiam a sú cenným zdrojom v demokratickom procese. V politike v oblasti mládeže by sa mal uplatňovať duálny prístup tým, že sa budú rozvíjať a formulovať iniciatívy priamo s mladými ľuďmi, pre mladých ľudí a zo strany mladých ľudí prostredníctvom ich aktívnej a zmysluplnej účasti a že sa politika v oblasti mládeže zohľadní vo všetkých oblastiach politiky.
12. Politika EÚ v oblasti mládeže vrátane Európskeho dialógu s mládežou by mala prispieť k vytvoreniu spoločnosti pre všetky súčasné a budúce generácie, v ktorej sa budú preberať a riešiť najväčšie výzvy súvisiace so sociálnymi otázkami, ako je chudoba, nedobrovoľná osamelosť¹⁶, duševné zdravie, udržateľný rozvoj a zmena klímy, bez toho, aby sa zhoršila globálna situácia.
13. Lepšie sociálne začlenenie všetkých mladých ľudí je potrebné na podporu pochopenia vzájomne prepojených globálnych výziev, ktorým svet čelí, a na podporu mladých ľudí pri nadobúdaní vedomostí, zručností a kompetencií potrebných na to, aby mohli žiť udržateľnejšie a prispievať individuálne aj kolektívne k udržateľnejšej spoločnosti. Užitočnými nástrojmi na tento účel môžu byť programy EÚ pre mládež Erasmus+ a Európsky zbor solidarity, ako aj prípadné iné programy a aktivity dobrovoľníckej činnosti alebo občianskej služby na úrovni EÚ a členských štátov a iniciatívy zamerané na občiansku účasť.

¹⁵ Závery Rady o podpore angažovanosti mladých ľudí ako aktérov zmeny s cieľom chrániť životné prostredie (2022/C 159/07).

¹⁶ Vymedzenie pojmu „osamelosť“ sa nachádza v prílohe II k prílohe.

14. Všetci mladí ľudia by mali mať prístup k overeným informáciám a údajom založeným na dôkazoch, ktoré sú formulované vhodným spôsobom prístupným pre mladých ľudí a vo viacerých jazykoch, aby mohli všetci mladí ľudia získať tieto informácie, osvojiť si udržateľné správanie a prevziať úlohu aktérov zmeny a informovaných občanov.

ZDÔRAZŇUJÚ:

15. Že globálny charakter výziev, ako je pandémia COVID-19, zmena klímy a strata biodiverzity, si vyžaduje čo najširšiu spoluprácu na všetkých úrovniach, pri ktorej sa zabezpečí zmysluplná a účinná účasť mládeže.
16. Potrebu ďalšieho zapojenia mladých ľudí do politík udržateľného rozvoja na všetkých úrovniach s cieľom využiť potenciál a tvorivosť mladých ľudí, pričom si uvedomujú, že investovanie do mladých ľudí má silný pákový efekt z hľadiska udržateľnej budúcnosti. Potrebu dialógu o etických a sociálnych otázkach týkajúcich sa udržateľného rozvoja medzi mladými ľuďmi, ako aj medzi generáciami v spoločnosti napríklad prostredníctvom medzigeneračného dialógu, ktorý je nevyhnutný na posilnenie nádeje a na dosiahnutie porozumenia a rešpektu vo vzťahu k rôznym pohľadom a skutočnostiam.

17. Že mnohí mladí ľudia v Európe majú a riešia obavy v súvislosti s udržateľnosťou a environmentálnymi otázkami. Zároveň existujú mladí ľudia, ktorí sa spoločenskými otázkami nezaoberajú. Miera mobilizácie a angažovanosti sa medzi mladými ľuďmi líši v závislosti od rôznych faktorov, ako je napríklad prístup k informáciám, vzdelanie, sociálno-ekonomické postavenie alebo zemepisná poloha. Rôzne skupiny mladých ľudí potrebujú rôzne druhy povzbudení a podpory, aby sa zapojili do rozvoja spoločnosti. Pri riešení otázok, ako je udržateľný rozvoj, ľudské práva, rodová rovnosť, rovnosť príležitostí, sociálna spravodlivosť a zmena klímy, je preto potrebné zaujať holistický prístup a vypracovať inkluzívne a participatívne opatrenia.
18. Že mládežnícke organizácie, práca s mládežou a iné činnosti neformálneho vzdelávania a informálneho učenia sa sú dôležité na poskytovanie informácií a podpory mladým ľuďom, ktorí nie sú súčasťou formálnych štruktúr, pričom často dopĺňajú služby poskytované verejnými orgánmi na všetkých úrovniach.

BERÚ NA VEDOMIE:

19. Posolstvo účastníkov Konferencie EÚ s mládežou z marca 2023 o tom, že mladým ľuďom je potrebné poskytovať dôveryhodné, prístupné a používateľsky ústretové informácie a prístup k formálnemu aj neformálnemu vzdelávaniu o udržateľnosti a zmene klímy. Berú na vedomie aj ich posolstvo o význame využívania medzigeneračných a interdisciplinárnych prístupov na posilnenie postavenia mladých ľudí tým, že sa im poskytnú potrebné informácie, vedomosti a nástroje na to, aby sa mohli zapojiť do udržateľných a inkluzívnych postupov.

VYZÝVAJÚ ČLENSKÉ ŠTÁTY, ABY NA PRÍSLUŠNÝCH ÚROVNIACH:

20. Zabezpečili dostupné, udržateľné a viacúrovňové štruktúry riadenia¹⁷ a príležitosti pre mládežnícke organizácie a mladých ľudí vrátane nedostatočne zastúpených skupín mladých ľudí v súlade s existujúcimi najlepšimi postupmi, napr. s Kódexom dobrej praxe Rady Európy pre občiansku participáciu na rozhodovacích procesoch¹⁸, s cieľom umožniť zmysluplné zapojenie a podporiť dostupné mechanizmy v záujme poskytovania spätnej väzby a hodnotenia takýchto procesov.
21. Neformálnym spôsobom podporovali príležitosti na vzdelávanie pracovníkov s mládežou s cieľom rozvíjať potrebné vedomosti, zručnosti a kompetencie na riešenie otázok sociálneho začlenenia a udržateľného rozvoja v rámci ich činnosti.
22. Nabádali na rozšírenie príležitostí na odbornú prípravu a odborné vzdelávanie pedagógov¹⁹ vrátane pracovníkov s mládežou, aby dokázali lepšie informovať, vzdelávať a podporovať všetkých mladých ľudí v otázkach udržateľného rozvoja, aby mali mladí ľudia možnosť prijímať informované a udržateľné rozhodnutia v každodennom živote a zapájať sa do rozhodovacích procesov.

¹⁷ Závety Rady o posilnení viacúrovňového riadenia pri podpore účasti mladých ľudí na rozhodovacích procesoch, 2021/C 241/03.

¹⁸ Rada Európy, Kódex dobrej praxe občianskej participácie v procese rozhodovania, CONF/PLE(2009)CODE1.

¹⁹ Vymedzenie pojmu „pedagóg“ sa nachádza v prílohe II k prílohe.

23. Upriamovali pozornosť na duševné zdravie a pohodu mladých ľudí najmä uznaním duševných problémov ako jedných z najzávažnejších zdravotných problémov mladých ľudí²⁰, posilnením podpory duševného zdravia založenej na vedomostiach, gramotnosti v oblasti duševného zdravia a prevencie v rôznych prostrediach prostredníctvom medziodvetvových prístupov a propagáciou a rozvojom spravodlivého prístupu ku kvalitným zdravotníckym službám, ktoré sú integrované, bezpečné a zamerané na ľudí, s cieľom zlepšiť zdravie, pohodu a kvalitu života mladých ľudí, čím sa zvýši sila a odolnosť spoločnosti ako celku.
24. Zvážili uplatňovanie mládežníckeho hľadiska založeného na právach²¹ v rámci politík udržateľnej infraštruktúry, najmä pokiaľ ide o cenovo dostupnú a prístupnú verejnú dopravu a bývanie, s cieľom poskytnúť všetkým mladým ľuďom udržateľné a ekologické možnosti.

VYZÝVAJÚ ČLENSKÉ ŠTÁTY A EURÓPSKU KOMISIU, ABY V SÚLADE SO ZÁSADOU SUBSIDIARITY VO SVOJICH PRÍSLUŠNÝCH OBLASTIACH PÔSOBNOSTI A NA PRÍSLUŠNÝCH ÚROVNIACH:

25. Pri navrhovaní a vykonávaní budúcich politík týkajúcich sa sociálneho začlenenia a udržateľného rozvoja zvážili výsledky 9. cyklu Európskeho dialógu s mládežou.
26. Zabezpečili všetkým mladým ľuďom prístup k ich právam v súlade s medzinárodnými vyhláseniami a dohovormi tým, že pri navrhovaní, vykonávaní, monitorovaní a hodnotení opatrení, ktoré ovplyvňujú mladých ľudí na všetkých úrovniach, zohľadnia mládežnícke hľadisko založené na právach. Subjektom s rozhodovacou právomocou je potrebné umožniť získať potrebné kompetencie a prístup k vhodným nástrojom na vytváranie inkluzívnych a participatívnych rozhodovacích procesov.

²⁰ Európska komisia, Generálne riaditeľstvo pre zamestnanosť, sociálne záležitosti a začlenenie, Deti a duševné zdravie: preventívne prístupy k úzkosti a depresii, Úrad pre publikácie, 2021.

²¹ Vymedzenie pojmu „mládežnícke hľadisko založené na právach“ sa nachádza v prílohe II k prílohe.

27. Ďalej podporovali výskum a analýzu s využitím existujúcich nástrojov, ako je napríklad Youth Wiki²², a zhromažďovali rozčlenené údaje o tom, ako sociálne vylúčenie a zmena klímy súvisia s duševným zdravím, pohodou a životnými podmienkami mladých ľudí, pričom je potrebné mať na pamäti, že na meranie vplyvu sociálneho vylúčenia a zmeny klímy môžu byť potrebné nové ukazovatele a mechanizmy monitorovania.
28. Zlepšili dostupnosť rôznych participačných mechanizmov, ako sú rady mládeže, vypočutia mládeže a participatívne konferencie vrátane Európskeho dialógu s mládežou, ako aj dostupnosť digitálnych participačných nástrojov, pričom je potrebné zabezpečiť, aby sa zameriavali na obavy rôznych skupín mladých ľudí v spoločnosti vrátane nezastúpených a nedostatočne zastúpených skupín mladých ľudí s cieľom zapojiť ich do týchto mechanizmov a prisúdiť im v nich vedúce úlohy.
29. Naplno využívali potenciál programu Erasmus+, Európskeho zboru solidarity a ESF+, vo vhodných prípadoch vrátane iniciatívy ALMA, pri vytváraní príležitostí na inkluzívnejšie a udržateľnejšie projekty a akcie v oblasti mobility vrátane hybridnej mobility pre všetkých mladých ľudí. Osobitný dôraz by sa mal klásť na účasť mladých ľudí s nedostatkom príležitostí.

²² Youth Wiki je online platforma, ktorú zriadila Európska komisia na účely poskytovania informácií o politikách európskych krajín v oblasti mládeže.

VYZÝVAJÚ EURÓPSKU KOMISIU, ABY V SÚLADE SO ZÁSADOU SUBSIDIARITY:

30. Zabezpečila dlhodobé informačné opatrenia na európskej úrovni okrem iného prostredníctvom Európskeho portálu pre mládež a iných relevantných informačných nástrojov, ktoré sú ústretové voči mládeži, inkluzívne, viacjazyčné a dostupné, v súvislosti s politikami a programami EÚ týkajúcimi sa udržateľného rozvoja a zmeny klímy, ako aj s participačnými procesmi v rámci európskych inštitúcií.
31. Uľahčovala príležitosti na partnerské učenie v oblasti udržateľnosti a začlenenia.
32. Ďalej presadzovala a podporovala medziodvetvový prístup a synergie s inými iniciatívami, ako je Koalícia pre vzdelávanie v záujme klímy, odporúčanie Rady o vzdelávaní zameranom na zelenú transformáciu a udržateľný rozvoj²³ a Nový európsky Bauhaus.

²³ Ú. v. EÚ C 243, 27.6.2022, s. 1 – 9.

REFERENČNÉ DOKUMENTY

Pri prijímaní týchto záverov Rada a zástupcovia vlád členských štátov zasadajúci v Rade vzali na vedomie tieto dokumenty:

- Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Európskej rade, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov, Európska zelená dohoda, COM(2019) 640 final.
- Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov Budovanie Európy odolnej proti zmene klímy – nová stratégia EÚ pre adaptáciu na zmenu klímy, COM(2021) 82 final.
- Závery Rady o komplexnom prístupe k urýchleniu vykonávania Agendy OSN 2030 pre udržateľný rozvoj – obnova k lepšiemu po kríze spôsobenej ochorením COVID-19 (dokument 9850/21).
- Závery Rady o ochrane a vytváraní priestoru občianskej spoločnosti pre mladých ľudí uľahčujúceho zmysluplnú účasť mládeže (2021/C 501 I/04).
- Závery Rady o podpore medzigeneračného rozmeru v oblasti mládeže s cieľom posilniť dialóg a sociálnu súdržnosť (2022/C 495/03).
- Závery Rady o podpore angažovanosti mladých ľudí ako aktérov zmeny s cieľom chrániť životné prostredie (2022/C 159/07).

- Závery Rady o posilnení viacúrovňového riadenia pri podpore účasti mladých ľudí na rozhodovacích procesoch (2021/C 241/03).
- Rada Európy, Kódex dobrej praxe občianskej participácie v rozhodovacích procesoch, CONF/PLE(2009)CODE1.
- Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov s názvom Únia rovnosti: Stratégia v oblasti práv osôb so zdravotným postihnutím na roky 2021 – 2030, COM(2021) 101 final.
- Rozhodnutie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/2316 z 22. decembra 2021 o Európskom roku mládeže (2022), Ú. v. EÚ L 462, 28.12.2021, s. 1 – 9.
- Európska komisia, Generálne riaditeľstvo pre zamestnanosť, sociálne záležitosti a začlenenie, Deti a duševné zdravie: preventívne prístupy k úzkosti a depresii, Úrad pre publikácie, 2021. Európska platforma pre investície do detí, Úrad pre publikácie, 2021.
- Eurostat, Ukazovatele kvality života – prírodné a životné prostredie, september 2022.
- Európsky parlament, Rada a Európska komisia, Medziinštitucionálne vyhlásenie Európskeho piliera sociálnych práv (2017/C 428/09).
- Rámec pre vykonávanie stratégie Európskej hospodárskej komisie OSN pre vzdelávanie zamerané na udržateľný rozvoj na obdobie rokov 2021 až 2030.
- Vedecká správa JRC na podporu politiky, Baarek, J., Balahur-Dobrescu, A., Cassio, L.G., D’hombres, B., Pasztor, Z. a Tintori, G., Osamelosť v EÚ. Zistenia prieskumov a údaje z online médií, Úrad pre vydávanie publikácií Európskej únie, Luxemburg, 2021.
- OECD, Global Teaching InSights, Vyučovanie zamerané na klimatické opatrenia – zhrnutie poznatkov, 2021.

- Uznesenie Rady Európskej únie a zástupcov vlád členských štátov, ktorí sa zišli na zasadnutí Rady, o rámci pre európsku spoluprácu v oblasti mládeže: stratégia Európskej únie pre mládež na roky 2019 – 2027, *Ú. v. EÚ C 456*, 18.12.2018.
- Štokholm + 50, dokument o globálnej politike v oblasti mládeže: tretia oficiálna verzia, máj 2022.
- Transformujeme náš svet: Agenda 2030 pre udržateľný rozvoj. Valné zhromaždenie OSN, A/RES/70/1.
- Organizácia Spojených národov, Svetová správa o mládeži (2020).
- Organizácia Spojených národov, Parížska dohoda, 2015.
- Dohovor OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím, Zbierka zmlúv 2515, 2006.
- Dohovor OSN o prístupe k informáciám, účasti verejnosti na rozhodovacom procese a prístupe k spravodlivosti v záležitostiach životného prostredia, Aarhus, 1998.
- Dohovor OSN o právach dieťaťa (1989), zmluva č. 27531, Zbierka zmlúv OSN 1577, čl. 12.
- Organizácia Spojených národov, Všeobecná deklarácia ľudských práv, 1948.
- Organizácia Spojených národov, Správa Svetovej komisie pre životné prostredie a rozvoj s názvom 'Naša spoločná budúcnosť', (Brundtlandova správa), A/42/427, 1987.

VYMEDZENIE POJMOV

Na účely týchto záverov Rady sa uplatňuje toto vymedzenie pojmov:

pedagógovia: zahŕňajú učiteľov (ktorým sa podľa vnútroštátnych právnych predpisov a praxe priznáva štatút učiteľa alebo rovnocenný štatút) a školiteľov (každý, kto vykonáva jednu alebo viacero činností spojených s funkciou teoretickej alebo praktickej odbornej prípravy, či už v inštitúcii pre vzdelávanie alebo odbornú prípravu, alebo na pracovisku). Patria sem učitelia vo všeobecnom vzdelávaní a vysokoškolskom vzdelávaní, učitelia a školitelia v počiatočnom a ďalšom odbornom vzdelávaní a príprave, ako aj pracovníci v oblasti vzdelávania a starostlivosti v ranom detstve a vzdelávatelia dospelých a pracovníci s mládežou²⁴.

osamelosť: osamelosť má silný subjektívny charakter. Je to vnímanie rozdielu medzi želanou a skutočnou sieťou vzťahov osoby. Je pociťovaná veľmi negatívne. Nejde len o nedostatok sociálnych kontaktov ako takých, ale aj o dojem, že tieto vzťahy nie sú dostatočne uspokojivé. Inými slovami, osamelosť neznamena byť sám, ale cítiť sa sám. V tomto smere sa osamelosť líši od sociálnej izolácie, ktorá má objektívnu konotáciu a vymedzuje sa ako absencia vzťahov s inými ľuďmi a/alebo veľmi malý počet zmysluplných väzieb²⁵.

²⁴ Ako sa vymedzuje v záveroch Rady a zástupcov vlád členských štátov, ktorí sa zišli na zasadnutí Rady, o vzdelávaní a odbornej príprave pracovníkov s mládežou (Ú. v. EÚ C 412, 9.12.2019) a v odporúčaní Rady o vzdelávaní zameranom na zelenú transformáciu a udržateľný rozvoj (Ú. v. EÚ C 243, 27.6.2022).

²⁵ Vedecká správa JRC na podporu politiky, Baarck, J., Balahur-Dobrescu, A., Cassio, L.G., D'hombres, B., Pasztor, Z. a Tintori, G., Osamelosť v EÚ. Zistenia prieskumov a údaje z online médií, Úrad pre vydávanie publikácií Európskej únie, Luxemburg, 2021.

mládežnícke hľadisko založené na právach²⁶: mládežnícke hľadisko založené na právach spája ciele vnútroštátnej politiky v oblasti mládeže s právami detí a mládeže, ako sú stanovené v medzinárodných dohovorochoch, zákonoch a iných právnych predpisoch. Malo by byť založené na výskume a štatistikách a jeho cieľom by malo byť vytvorenie podmienok na zapojenie mladých ľudí do všeobecného rozvoja spoločnosti, a to tak na základe ich vlastných iniciatív, ako aj na základe iniciatív subjektov s rozhodovacou právomocou. Mládežnícke hľadisko založené na právach môže slúžiť ako metóda pre subjekty s rozhodovacou právomocou na získanie príslušných kompetencií na zohľadnenie názorov mladých ľudí pri rozhodovaní.

sociálny rozmer udržateľného rozvoja: udržateľný rozvoj sa bežne vymedzuje ako rozvoj, ktorý spĺňa potreby súčasnosti bez toho, aby budúcim generáciám znemožnil naplňovať ich vlastné potreby²⁷. Vyžaduje si, aby boli uspokojené základné potreby všetkých a aby mali všetci príležitosť naplniť svoju túžbu po lepšom živote. Udržateľný rozvoj zahŕňa tri rozmery: hospodársky, sociálny a environmentálny. Sociálny rozmer udržateľného rozvoja spočíva na základných hodnotách rovnosti a demokracie vrátane účinného uplatňovania všetkých ľudských práv – politických, občianskych, hospodárskych, sociálnych a kultúrnych – všetkými ľuďmi. Rada v roku 2021 opätovne potvrdila význam posilnenia sociálneho rozmeru udržateľného rozvoja s cieľom presadzovať ľudské práva, rodovú rovnosť, inklúziu, ľudský rozvoj, sociálnu súdržnosť a rovnosť vo všetkých jej formách, ako aj sociálny dialóg, bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci a dôstojnú prácu²⁸.

²⁶ Švédská agentúra pre mládež a občiansku spoločnosť.

²⁷ Organizácia Spojených národov, Správa Svetovej komisie pre životné prostredie a rozvoj s názvom Naša spoločná budúcnosť, (Brundtlandova správa), A/42/427, 1987.

²⁸ Závery Rady o komplexnom prístupe k urýchleniu vykonávania Agendy OSN 2030 pre udržateľný rozvoj – obnova k lepšiemu po kríze spôsobenej ochorením COVID-19 (dokument 9850/21).